

Undervisningsstrategi for SV-fakultetet – vedtatt for perioden 2006 - 2010

Overordnede mål

Studietilbudene ved Universitetet i Tromsø skal gi gode og relevante utdanninger som er tilpasset studentene og behovene i samfunnet. Satsingsområder er blant annet forskning på nordområdene, flerkulturelle og flerspråklige forhold og forskning på samiske forhold. På samme måte som SV-fakultetet skal produsere forskning av høy internasjonal kvalitet, er oppgaven å gi god forskningsbasert undervisning og en veiledning som inneholder et høyt nivå faglig og pedagogisk. SV- fakultetet har et bredt spekter av studier som igjen forutsetter et mangfold av arbeidsmetoder, organisering og vurderingsmåter. Tverrfaglige og multifakultære studieprogrammer vil vise at SV-fakultetet går i bresjen for samarbeid på tvers av tradisjonelle faggrenser.

Studentrollen er under sterk endring og Kvalitetsreformen bygger på et læringssyn der den aktive, medbestemmende og lærende student settes i fokus. Dette forutsetter et styrket forhold mellom student og institusjon med gjensidige forpliktelser. Forpliktende studieavtaler for både heltids- og deltidsstudenter foreslås i St. Meld 27(2000-2001:29). Her legges det til rette for større frihet, men generelt også større ansvar for den enkelte student.

Studentene skal være en aktiv part i læringsprosessen, og kvaliteten på utdanningen vil være avhengig av måten universitetet lykkes i å legge til rette for å organisere undervisning og kunnskapsutvikling for nye generasjoner akademikere. SV- fakultetet har som mål at studentene skal utvikle en solid kunnskapsbase og i tillegg gjennom det læringsmiljøet vi bygger opp få mulighet til å utvikle sine holdninger, sin etiske bevissthet og evne til å fungere i samspill med andre.

Delmål

Læringsaktiviteter og vurdering

Gjennom St. Meld. 27 (2000/2001) og Kvalitetsreformen er det lagt vekt på å utvikle metoder som styrker læringsforløpet, og det forutsettes at undervisningsmetodene i høyere utdanning

baseres på mangfold. Utvikling av ferdigheter til skriftlig og muntlig kommunikasjon forventes å bli integrert i studiene i sterkere grad. Reformen forutsetter mer av IKT - basert undervisning og vurdering og et tettere samarbeid mellom studenter og lærere gjennom større vekt på veiledning. Studentene må trenes i samarbeid med medstudenter og lærer, både for faglig utvikling og for å skape et bedre læringsmiljø. Aktivitetene studentene inngår i skal både utvikle deres kompetanse når det gjelder samarbeidsrelasjoner og evne til selvstyrt læring. Dette får betydning både for kvaliteten på deres studium, senere yrkesliv og livslang læring.

Eksamen er kjent for å styre studentenes studieatferd. Det sies at mange studenter ikke studerer, de finner bare frem til strategier for å stå til eksamen. Intensjonene i Kvalitetsreformen vært å komme bort fra ensidig vekt på sluttevaluering og mer vekt på formativ vurdering/undervisvurdering for å støtte opp om læringsprosessen. Det betyr å legge mer vekt på veiledning. Prioritering av formativ vurdering vil for de fleste være både nytt (med unntak av masteroppgavene) og krevende. Skal den vitenskapelig ansatte ha ansvar for all tilbakemelding, kan dette bli en vanskelig ordning å praktisere over tid. Et mulig skifte av fokus fra vurdering **av** læring til vurdering **for** læring betyr å aktivisere studentene i vurderingen som skjer i undervisningskonteksten. Studenten mottar veiledning/respons fra lærer og medstudenter med det siktemål å forbedre sine arbeid, utvikle sin faglige forståelse osv.

Summativ vurdering eller slutteksamen kan skje på flere og alternative måter. Fakultetet bør prøve ut eksamen av ulik varighet, med eller uten hjelpemidler, individuell eksamen eller gruppeeksamen med mer. SV-fakultetet oppfordret i fakultetsrapporten for 2004-2005 til bruk av eksterne sensor i samsvar med eksamensforskriftens § 37 a). Dette ble gjort for å sikre lik bruk av det nye karaktersystemet.

- Alle institutt skal utvikle en plan for og ha forsøk med alternative arbeids- og vurderingsmåter. Det kan være utprøving av for eksempel: arbeidsplikt, problembasert læring, egenvurdering og medstudentvurdering, mappevurdering, kontinuerlig vurdering. Når eksamensform bestemmes, vil faglige hensyn alltid komme først, selv om økonomi også vil spille en rolle. Det er et mål å komme frem til eksamensformer som fremstår som en integrert del av læringsprosessen.
- SV- fakultetet bør hvert år ha minst ett pedagogisk utviklingsprosjekt av en viss størrelse.
- Studenter skal gjennom undervisningsaktiviteter få trening i å samarbeide med andre.
- Studenter skal få utvikle sin kompetanse til selvstyrt læring og i å søke informasjon på egen hånd.

- Muntlig og skriftlig kommunikasjon skal være en integrert del av alle studieprogram.
- Alle institutt skal prøve ut og vurdere alle de fire ordninger av ekstern sensor som foreslås i eksamensforskriftens § 37: a) ekstern sensor deltar i vurdering av eksamensbesvarelser fra alle kandidatene b) ekstern sensor deltar i utformingen av eksamensoppgaver og sensorveiledning c) ekstern sensor foretar kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater d) eksterne sensorer foretar en samlet vurdering av alle vurderingsordningene som inngår i studieplanen/faget.
- Studieprogram skal ha internasjonale utvekslingsavtaler.

IKT som infrastruktur og læringsverktøy

Nettbasert læring er et samlebegrep som skal dekke flere typer aktiviteter på (Inter -) nett. Utgangspunktet er at nettbaserte verktøy skal virke læringsfremmende og læringsstøttende. Nettet brukes til informasjon, distribusjon og kommunikasjon. Det stilles i nettbaserte studieopplegg større krav til skriftlighet, noe mange oppfatter som krevende og belastende. På den annen side forteller forskning om skriving og læring at dette i stor grad kan være med på å gi studentene et større faglig utbytte. Det må også understrekes at behovet for å utvikle studentenes evne til kildekritikk, forsterkes parallelt med større nettbruk.

Tekst og nett har skapt nye forutsetninger for språkutøvelse, og det snakkes både om ”literacy” og ”web-literacy”. Det første forstås som språkevne i forhold til å lese, skrive og kommunisere, mens det andre er knyttet til språkhandlinger som foregår via nettet og som anses som kvalitativt annerledes. Dagens tenåringer vokser opp med både avansert teknologi, sofistikerte mobiltelefoner og erfaringer med å lage multimediale presentasjoner. På universitetet bør de tilbys muligheter for å utnytte denne kyndigheten både i læringsprosesser, i kompetanseoppbygging og i perspektivet om livslang læring. Elektroniske mapper som alternativ eksamen gir mulighet til å kombinere tekst, lyd, bilde, film og hyperkoblinger. E-mapper kan også ha en viktig funksjon ut over dette siden de kan utvikles til kompetansemapper som kan brukes i jobbsøking nasjonalt og internasjonalt.¹

- Alle institutt skal ha emner som anvender IKT som infrastruktur og læringsverktøy, inkludert forsøk med elektroniske mapper.

¹ Se www.nottingham.ac.uk/eportfolios

Undervisningspersonalet

For høyere utdanning kan det stilles spørsmål om grad av vitenskapelig standard når det gjelder dokumentasjon av undervisningspraksis og utvikling av pedagogisk kompetanse. For å dokumentere høy vitenskapelig standard på undervisning, kreves flere perspektiver. Vi kan ikke ta for gitt at en dyktig forsker også er en god underviser. Undervisning må vurderes gjennom både teori om undervisning og forskning på praksis. Praksis blir utviklet ved at man kombinerer refleksjon over teori, forskning og dessuten erfaringsbasert kunnskap om undervisning. Alle disse perspektivene bør være til stede for at vi skal kunne snakke om høy vitenskapelig standard i undervisning. Både læring om undervisning og kunnskap om undervisning må demonstreres for at høy vitenskapelig standard skal dokumenteres.²³

- Fakultetsledelsen har ansvar for at fagmiljøene får nødvendig faglig pedagogisk støtte til for å forbedre undervisningskvaliteten.
- Fakultets- og instituttledelsen skal i samarbeid sørge for at den enkelte kan utvikle sin pedagogiske kompetanse. Utviklingsarbeid kan honoreres med lønnsopprykk.
- SV – fakultetet må ta initiativ til at det både på fakultetet og Universitetet i Tromsø blir utarbeidet klarere retningslinjer for hvordan pedagogisk kompetanse skal vurderes og gi større meritterende verdi enn i dag.
- Dokumentasjon av pedagogisk kompetanse kan skje gjennom Pedagogiske mapper (Teaching portfolios).
- SV-fakultetet vil ta initiativ til systematisk bruk av kollegaveiledning.
- Midlertidig tilsatte, teknisk ansatte og studenter på høyere grad som får undervisningsoppgaver, må få tilbud om pedagogisk skoling.

Evaluerings av undervisning

Evaluerings av undervisning på SV-fakultetet skjer etter en bestemt plan som er en del av universitetets kvalitetssikringssystem. Både studenter og faglærers rolle er beskrevet for evaluering av både enkeltemner og studieprogram. Rapporten fra den sakkyndige NOKUT - komiteen (2006) anbefaler universitetet å ”holde fokus på oppfølgingsdelen av alle typer evalueringer, særlig slik at studentene får tilbakemeldinger så raskt som mulig”.

² Kreber, C. & Cranton, P. (2000): ”Exploring the Scholarship of Teaching”. The journal of Higher Education, Vol.71, no 4 jul.-aug.), 476-495

³ For Universitetet i Oslo er det fra 30. april vedtatt nye regler for tilsetning i professorater og førsteamanuensisstillinger.

(<http://www.uio.admhb/reglhb/personal/tilsettingvitenskapelig/veilsokermedlbedom> 13.04.05)

Slike nye regler fra en institusjon som Universitetet i Oslo kan vi forvente får konsekvenser for måten høyere utdanning generelt vil forholde seg til dokumentasjon av pedagogiske kvalifikasjoner ved ansettelser.

Komiteen anbefaler også mer vekt på evalueringer underveis, kanskje som ”pålagte felleselement i systemet”. Underveisvurdering eller formativ vurdering kan også forklares som viktig hjelpemiddel for en lærer som vil forbedre sin undervisning mens et kurs pågår, for studentene. Læreren får informasjon både om hva som bør oppklares generelt og med enkeltstudenter. Dette kan kort og godt bidra til å forbedre et kurs mens det pågår. Det vil for studentene være vel så interessant som vurderinger etter avsluttet kurs. Motivasjonen for studentene kan også bli bedre gjennom at de kan få oppleve forbedringer /forandringer mens de selv er inne i et kurs eller studium.

- Evaluering av studentenes kompetansemål og læringsutbytte i forhold til innsats skal utvikles.
- Referansegrupper bør opprettes for å klargjøre forventninger fra både studenter og kursansvarlig ved studiestart samt sikre underveisvurdering og dypere sluttevaluering.
- Evaluering av studier skal ta stilling til om emneplanen bør justeres eller revideres, vurdere om mål, innhold og arbeidsmåter i faget henger godt nok sammen og diskutere forslag til eventuelle tiltak.